

Forvaltningsrevisjon med tema offentlige anskaffelser - endelig rapport

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

28.08.2025

Saknr

30/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 23/521 - 12

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget legger fram rapport fra forvaltningsrevisjon til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. tydeliggjøre ansvars- og rolleavklaring i anskaffelsesarbeidet, inkludert bruk og oppfølging av rammeavtaler.
 - b. ha fortsatt ha fokus på å sikre at ansatte med innkjøpsansvar har nødvendig kompetanse og tilgang til relevant opplæring og informasjon.
 - c. tydeliggjøre at rutiner for å identifisere, dokumentere og følge opp avvik og risiko også gjelder for anskaffelsesområdet.
 - d. etablere en samlet og oppdatert oversikt over gjeldende rammeavtaler som er lett tilgjengelig for relevante brukere.
 - e. styrke rutiner for dokumentasjon og kontroll med anskaffelsesprosesser og etterlevelse av rammeavtaler.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren orientere kontrollutvalget skriftlig om hvordan kommunen arbeider med å innarbeide anbefalingene i punkt 1 innen utgangen av første kvartal 2026.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon - Offentlige anskaffelser og bruk av rammeavtaler
Revisors vurdering av egen habilitet

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon med tema offentlige anskaffelser, se sak 53/23. Bestillingen er gjort på grunnlag av plan for forvaltningsrevisjon 2020- 2024 vedtatt av kommunestyret. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 17/24 i kontrollutvalgets møte den 17.06.2024. Prosjektplanen ble vedtatt med ett med et tillegg om at praksis knyttet inngåelse og forlengelse av rammeavtaler tas inn i prosjektet.

Som en følge av at kommunedirektørens høringssvar ble levert etter høringsfristen, ble kommunedirektørens svar ikke vurdert av revisor. Som en følge av dette vedtok kontrollutvalget i sak 24/25 at rapporten fra forvaltningsrevisjon sendes tilbake til revisor, for vurdering av kommunens høringssvar og at revisor, om nødvendig, innleder dialog med kommunen før rapporten oversendes til sekretariatet innen 19. august 2025.

I denne saken legges frem endelig rapport fra forvaltningsrevisjonen.

Problemstilling

Revisor har utarbeidet en problemstillingen som forvaltningsrevisjonen tar sikte på å svare ut. For å besvare problemstilling utleder revisor revisjonskriterier. Revisjonskriteriene finnes på s. 16 og s. 27 i rapporten. Utledning av revisjonskriteriene fremgår av rapportens vedlegg på s. 45. Revisor knytter deretter vurderinger til revisjonskriteriene. Disse vurderinger leder frem til en konklusjon. Fra denne konklusjonen utarbeider revisor anbefalinger.

Revisor utarbeidet følgende problemstilling som forvaltningsrevisjon skal besvare:

- *Sikrer Heim kommune at bruken av rammeavtaler er i tråd med gjeldende regelverk?*

Revisor besvarer problemstillingen ved å undersøke om:

1. internkontrollen med rammeavtaler er tilfredstillende og i tråd med gjeldende regelverk.
2. at faktiske bruken rammeavtalene er innenfor rammeavtalens rammer og i tråd med gjeldende regelverk.

For punkt 1 har revisor undersøkt:

- kommunens system for offentlig anskaffelse, inkludert ansvar og oppgavefordeling
- kompetanse og opplæring
- innkjøpsrutiner
- avvikspraksis

For punkt 2 har revisor undersøkt om:

- kommunen følger egne rutiner og målsettinger,
- kommunen følger kravene i regelverket for offentlige anskaffelser.
- rammeavtalene er utformet i tråd med regelverket

Vurderinger

Revisors vurderinger knyttet til punkt 1 er at kommunen:

- ikke oppfyller kriteriet om at ansvar og roller i anskaffelsesprosesser, inkludert bruk av rammeavtaler, skal være tydelig definert.
- i noen grad sikrer at ansatte har tilstrekkelig kompetanse i innkjøpsarbeidet, men at det fortsatt er rom for forbedring.
- i begrenset grad oppfyller kravet om å gi opplæring til ansatte med innkjøpsansvar.
- har overordnede rutiner for rammeavtaler, men at disse i begrenset grad er detaljerte nok til å sikre etterlevelse av regelverket.
- i liten grad har etablert rutiner som ivaretar behovet for å forebygge, avdekke og følge opp avvik samt gjennomføre vurderinger av risiko for avvik i anskaffelsesprosesser

Revisors vurderinger knyttet til punkt 2 er at kommunen:

- ikke oppfyller kravet om å ha en oppdatert og tilgjengelig oversikt over inngåtte rammeavtaler.
- begrenset grad har sørget for at rammeavtalene konsekvent blir brukt.
- har valgt anskaffelsesprosedyrer og foretatt kunngjøringer i samsvar med regelverket.
- har forbedringspotensial når det gjelder å sikre at rammeavtalenes løpetid er i tråd med regelverket, og at unntak begrunnes saklig og blir dokumentert.
- varierende grad dokumenterer anskaffelsesprosessen i tråd med regelverket.

Konklusjon

På grunnlag av vurderingene konkluderer revisor med at kommunen:

- begrenset grad sikrer at bruken av rammeavtaler er i tråd med gjeldende regelverk.

Anbefalinger

På grunnlag av konklusjonen til problemstillingen anbefaler revisor at kommunen bør:

- tydeliggjøre ansvars- og rolleavklaring i anskaffelsesarbeidet, inkludert bruk og oppfølging av rammeavtaler.
- fortsatt ha fokus på å sikre at ansatte med innkjøpsansvar har nødvendig kompetanse og tilgang til relevant opplæring og informasjon.
- tydeliggjøre at rutiner for å identifisere, dokumentere og følge opp avvik og risiko også gjelder for anskaffelsesområdet.
- etablere en samlet og oppdatert oversikt over gjeldende rammeavtaler som er lett tilgjengelig for relevante brukere.
- styrke rutiner for dokumentasjon og kontroll med anskaffelsesprosesser og etterlevelse av rammeavtaler.

Høringsvar og uttalelse fra kommunedirektøren

Rapporten ble oversendt fra revisor til kommunedirektøren. Kommunedirektøren selv og kommunalsjef teknisk har avgitt høringssvar til rapporten, se rapportens side 57. Revisor har foretatt noen endringer og justering som følge av høringssvaret, se rapportens side 13. Kommunedirektøren vil i tillegg kunne uttale seg om endelig rapport før eller under kontrollutvalget behandler selve saken og vedtak fattes.

Vurdering og konklusjon

Rapporten er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og prosjektplanen. Revisors vurderinger er omfattende og grundige, og gir godt grunnlag for å konkludere. Forvaltningsrevisjon gir nødvendig og nyttig informasjon som kan bidra til læring og forbedring. Anbefalingene fra revisor kan derfor bidra til kommunens arbeid med å utvikle og forbedre både internkontrollen knyttet til rammeavtaler og den faktiske bruken av rammeavtaler.

Sekretariatet anbefaler at utvalget oversender rapporten til behandling i kommunestyret.